

Nemzetközi szaporodásbiológus rezidensképzés az Állatorvostudományi Egyetemen

Kevesen tudják, hogy hosszú szünet után 2016 márciusában Egyetemünkön új rezidensképzési program indult azzal a céllal, hogy növeljük az állatorvosi területen a nemzetközileg is elismert diplomával rendelkező („*board certified specialist*”) szakemberek számát. A képzésnek a Szülészeti és Szaporodásbiológiai Tanszék és Klinika két specialistája, PROF. DR. CSEH SÁNDOR egyetemi tanár és PROF. DR. SOLT LÁSZLÓ akadémikus, egyetemi tanár a szervezője; mindketten több, mint 25 éve elismert tagjai és egyúttal Diplomate-jei is ennek a területnek. Bár az akkreditáció régebb óta lehetővé tette volna rezidensprogram indítását, a szigorú felvételi elvárások miatt nem volt jelentkező a programba.

Az Állatorvos Specialisták Európai Szervezete (*European Board of Veterinary Specialisation, EBVS*) legutóbbi, 2014-ben tartott akkreditációja során összesen 21 állatorvosi szakterület szakkollégiumát ismerte el, köztük az ECAR (*European College of Animal Reproduction*) szervezetét is. Ez a szakkollégium fogja össze Európa-szerte azokat a szakembereket, akik az állatorvosi szaporodásbiológiával, szüléssel és biotechnológiával foglalkoznak, és tudásukat olyan szinten tartják, amivel szakterületükön belül a legjobbaknak számítanak. A klinikumban sok más állatorvosi területnek is van szakkollégiuma (belgyógyászat, sebészet, bőrgyógyászat, patológia stb.), amelyekről az érdeklődők az EBVS honlapján könnyen tájékozódhatnak (<https://ebvs.eu/colleges>).

A felvétel során először is szükség van egy akkreditált képző intézményre, azon belül pedig megfelelő infrastruktúrára és eszközparkra, továbbá legalább egy szakkollégiumi tagra, aki a rezidens képzését vezeti és felelős a rezidens szakmai (elméleti és gyakorlati) előrehaladásáért. A felvételt hosszas előkészítés előzi meg, mivel a rezidensjelöltnek szigorú feltételeknek kell megfelelnie. Egyrészt állatorvos-doktori diplomával és angol nyelvismerettel kell rendelkeznie (a képzés és a vizsga nyelve az angol), másrészt praxisengedéllyel is kell rendelkeznie a képzés országában. A tudományos fokozat (PhD) nem feltétel, azonban előnynek számít. A jelöltnek a felvételi jelentkezés során igazolnia kell a fenti körülmények meglétét.

A rezidensprogram időtartama 3–6 év közötti lehet attól függően, hogy össze van-e kötve PhD-képzéssel, ill. hogy a jelölt munkaidejének mekkora hányadában tud a választott területtel foglalkozni. Ahol

nem áll rendelkezésre akkreditált háttérintézmény, vagy megfelelő személy a program vezetésére, ott a jelölt külföldi partnerkapcsolattal, ún. alternatív program keretén belül kezdhet bele a képzésbe. A program során a jelöltnek és programfelelősöknek ki kell választaniuk az ún. specializációs részterületet („*subspecialty*”), amely az ECAR esetében 5-féle lehet (kisállat, ló, kérődző, sertés, biotechnológia szakirány), de a specializáción kívül a jelöltnek az általános és a többi állatfajjal kapcsolatos szaporodásbiológiai ismereteket is magas szinten kell tudnia. A képzési évek során a rezidensnek meghatározott számú (495–1530) klinikai és praxisban előforduló esetet kell diagnosztizálnia és kezelnie úgy, hogy azokat egyúttal dokumentálnia is kell. A nagyszámú eset összegyűjtését a már fennálló, jó együttműködési kapcsolatokon keresztül lehet megvalósítani: klinikai jellegű kutatási projektek és nagylétszámú állattartó telepeken végzett vizsgálatokkal. De mindez nem elég ahhoz, hogy a rezidens alkalmassá váljék a vizsgára, hanem ezen felül tudományos publikációkat is fel kell mutatnia, minimum 0,7-es impakt faktorú szaklapokban történő legalább 2 szócikk első szerzőjeként. További elvárás az oktatási aktivitás, ill. részvétel az évenkénti nemzetközi konferencián, lehetőleg prezentáció szerzőjeként. A rezidens „kötelessége” továbbá a nemzetközi szakirodalom naprakész ismerete is, amelyet a szaklapok archívumaihoz történő hozzáféréssel tud teljesíteni.

A rezidens akkor válik a szakkollégium tagjává, ha az elfogadott több éves képzése után eredményesen levizsgázik. A vizsga 2 napos, és 2 fő részből áll: egy általános, minden állatfajt felölelő részből, és egy szakterületi specializáció részből, amelyet a képzés elején választottak. A vizsga mindkét nap 8–8 órás, és írásbeli feladatokból áll: tesztkérdések, esszé-kérdések, klinikai esetmegoldások, kivetített leletek elemzése alapján. Tapasztalat szerint a vizsgán a tankönyvek (kb. 15 angol nyelvű mű) apróbetűs részei is gyakran előkerülnek.

Nem csoda hát, hogy ezt az intenzív gyakorlati és elméleti képzést eddig nem sokan tudták vállalni. A részvétel önköltséges, a konferenciákon való részvételt az intézmények pályázatokkal tudják segíteni, amire a jelentős regisztrációs díjak, szállásköltségek és útiköltség miatt szükség is van. Továbbá nélkülözhetetlen a rezidensek családtagjainak támogatása is, hiszen a több évig tartó felkészülés nem

kevés lemondással jár és előfordul, hogy a rezidensnek egy-egy családi program helyett inkább a munkát vagy az elméleti felkészülést kell választania. Viszont mindennél nagyobb örömet és lelkesedést jelent számunkra (Dr. Vass Nóra és jómagam), hogy ECAR-rezidensek lehetünk, és a területünk legmagasabb szintű és nemzetközileg is elismert szakmai továbbképzési programjában vehetünk részt. Dr. Vass Nóra a Debreceni Egyetemen dolgozik a biotechnológia területén és több szállal kötődik intézményünkhöz: az egyetemi évek után a PhD-fokozatát is itt szerezte, jelenleg az oktatás mellett a kutatásban és praxisban is juhok asszisztált reprodukciójával foglalkozik. Én pedig a végzésem óta (2011) nagyállatok szaporodásbiológiájával (ló és kérődzők) foglalkozom. 2015-ben védtem meg a csikómagzatok egyéjszégi állapotának klinikai vizsgálatával foglalkozó PhD-doktori értekezésemet.

Lehet, hogy ezek után sokaknak elmegy a kedve az ilyen programoktól, pedig minden nehézség és akadály ellenére nagyon is ajánljuk e rezidensképzést az állatorvos kollégáknak, mivel nemzetközi és magas szintű tudásra tehetnek szert. Rezidensnek lenni nagy lelkesedést kívánó kihívás, azonban a szakmai sikerek bőven kárpótolnak a befektetett energiá-

ért. Mindketten tanítunk is, és egyetemi oktatóként örömmel tölt el, ha diákjainknak átadhatunk mórzsákat a tanultakból, és ezt a tanítványok TDK- és szakdolgozatukban tovább viszik. A legnagyobb siker az, ha a megszerzett tudást a hazai szakember-képzésben és a hazai állományok korszerű szaporodásbiológiai ellátásánál is alkalmazhatjuk. Köszönettel tartozunk Egyetemünkön a minket és segítő professzoroknak, Dr. Cseh Sándornak és Dr. Solti Lászlónak, hogy támogatásukkal és több évtizedes kiemelkedő szakmai tapasztalatukkal lehetővé teszik szakmai továbbképzésünket. Részvételünkkel remélhetőleg utat nyitunk további nemzetközi együttműködéseknek, hiszen a rezidens állatorvosok csapatához évről-évre több ország szakemberei csatlakoznak, és az évente megrendezett konferenciák és nyári egyetemek alkalmat adnak a szakmai eszmecserére és kapcsolatteremtésre. A képzés azonban nem csak rövid távú előnyökkel jár, hanem – reményeink szerint – hosszú távon biztosítja a nemzetközileg elismert szaporodásbiológus szakemberek utánpótlását, elősegítve a graduális és posztgraduális képzések szervezését.

Dr. Vincze Boglárka